ARREST VAN HET HOF (Zesde kamer)

7 oktober 2004 *

In zaak C-379/02,

betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 234 EG, ingediend door het Østre Landsret (Denemarken) bij beslissing van 15 oktober 2002, ingekomen bij het Hof op 21 oktober 2002, in de procedure:

Skatteministeriet

Imexpo Trading A/S,

tegen

HET HOF VAN JUSTITIE (Zesde kamer),

samengesteld als volgt: A. Borg-Barthet, kamerpresident, J.-P. Puissochet (rapporteur) en S. von Bahr, rechters,

advocaat-generaal: L. A. Geelhoed,
griffier: R. Grass,

* Procestaal: Deens.

gezien de stukken en na de terechtzitting op 15 juli 2004,

gelet op de opmerkingen van:

— Imexpo Trading A/S, vertegenwoordigd door H. S. Hansen, T. Kristjánsson en P. Stanstrup, advokaterne,

— de Deense regering, vertegenwoordigd door J. Molde als gemachtigde, bijgestaan door P. Biering, advokat,

— de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door J. Schieferer en H. Støvlbæk als gemachtigden,

gelet op de beslissing, de advocaat-generaal gehoord, om de zaak zonder conclusie te berechten,

het navolgende

Arrest

1 Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft de uitlegging van de gecombineerde nomenclatuur, opgenomen in bijlage I bij verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad van 23 juli 1987 met betrekking tot de tarief- en

statistieknomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief (PB L 256, blz. 1), in de versies van respectievelijk verordening (EG) nr. 1734/96 van de Commissie van 9 september 1996 (PB L 238, blz. 1), verordening (EG) nr. 2086/97 van de Commissie van 4 november 1997 (PB L 312, blz. 1), verordening (EG) nr. 2261/98 van de Commissie van 26 oktober 1998 (PB L 292, blz. 1), en verordening (EG) nr. 2204/99 van de Commissie van 12 oktober 1999 (PB L 278, blz. 1; hierna: „gecombineerde nomenclatuur").

2 Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen Imexpo Trading A/S (hierna: „Imexpo") en het Skatteministeriet (ministerie van Financiën) over de tariefindeling van matten voor stoelen op wieltjes.

Het rechtskader

3 De gecombineerde nomenclatuur heeft tot doel, het gemeenschappelijk douanetarief toe te passen en het opstellen van de statistieken van de buitenlandse handel van de Gemeenschap en van andere gemeenschappelijke beleidsterreinen inzake de invoer of de uitvoer van goederen te vergemakkelijken. Zij bevat een lijst van de goederen die in de Gemeenschap worden ingevoerd of uitgevoerd, met daarnaast het op de ingevoerde goederen toepasselijke douanetarief.

4 De gecombineerde nomenclatuur is gebaseerd op het wereldwijd geldende geharmoniseerde systeem inzake de omschrijving en de codering van goederen (hierna: „geharmoniseerd systeem"), waarmee het volledig overeenstemt wat de posten en de uit zes cijfers bestaande subposten betreft; alleen de onderverdelingen met een zevende en achtste cijfer zijn specifiek voor de gecombineerde nomenclatuur. Het geharmoniseerde systeem vloeit voort uit het op 14 juni 1983 te Brussel ondertekende internationale verdrag, dat samen met het daarbij horende

protocol van wijziging van 24 juni 1986 namens de Gemeenschap is goedgekeurd bij besluit 87/369/EEG van de Raad van 7 april 1987 (PB L 198, blz. 1). Dit verdrag is opgesteld onder auspiciën van de internationale douaneraad, sinds 1994 beter bekend als de „Werelddouaneorganisatie", die is opgericht bij het internationale verdrag inzake de nomenclatuur voor de indeling van goederen in de douanetarieven, ondertekend te Brussel op 15 december 1950.

5 Om de toepassing van het geharmoniseerde systeem te preciseren, publiceert de Werelddouaneorganisatie geregeld toelichtingen bij het geharmoniseerde systeem. Zo stelt ook de Commissie krachtens artikel 9, lid 1, sub a, tweede streepje, van verordening nr. 2658/87 toelichtingen bij deze nomenclatuur op om de toepassing daarvan te verzekeren. Deze toelichtingen, die geregeld in het *Publicatieblad van de Europese Unie* worden gepubliceerd, vervangen de toelichtingen bij het geharmoniseerde systeem niet, maar moeten als een aanvulling daarvan worden beschouwd, die samen met deze laatste moeten worden geraadpleegd.

6 Titel I van de gecombineerde nomenclatuur bevat algemene regels voor de interpretatie ervan.

7 Algemene regel 1 luidt:

„De tekst van de opschriften van de afdelingen, van de hoofdstukken en van de onderdelen van hoofdstukken wordt geacht slechts als aanwijzing te gelden; voor de indeling zijn wettelijk bepalend de bewoordingen van de posten en de aantekeningen op de afdelingen of op de hoofdstukken en — voorzover dit niet in strijd is met de bewoordingen van bedoelde posten en aantekeningen — de navolgende regels."

8 Algemene regel 3 bepaalt:

„Indien goederen [...] vatbaar zijn voor indeling onder twee of meer posten, geschiedt de indeling als volgt:

a) de post met de meest specifieke omschrijving heeft voorrang boven posten met een meer algemene strekking. [...]

[...]

c) in de gevallen waarin de indeling aan de hand van [regel 3, sub a] niet mogelijk is, wordt van de verschillende in aanmerking komende posten, de post toegepast die in volgorde van nummering het laatst is geplaatst."

9 Ten slotte bepaalt algemene regel 6:

„Voor de indeling van goederen onder de onderverdelingen van een post zijn wettelijk bepalend de bewoordingen van die onderverdelingen en de aanvullende aantekeningen, alsmede ‚mutatis mutandis' de vorenstaande regels, met dien verstande dat uitsluitend onderverdelingen van gelijke rangorde met elkaar kunnen worden vergeleken. Voor de toepassing van deze regel en voorzover niet anders is bepaald, zijn de aantekeningen op de afdelingen en op de hoofdstukken eveneens van toepassing."

Het hoofdgeding en de prejudiciële vraag

10 Imexpo voert in de Gemeenschap platen van kunststof in diverse vormen in, die speciaal zijn ontworpen om onder stoelen op wieltjes te worden geplaatst teneinde gemakkelijker met de stoel te kunnen rollen, en om de vloerbedekking tegen slijtage te beschermen (hierna: „stoelmatten").

11 De Deense douaneautoriteiten en Imexpo verschillen van mening over de indeling van deze stoelmatten in de gecombineerde nomenclatuur. Volgens de Deense douaneautoriteiten vallen de stoelmatten onder hoofdstuk 39, Kunststof en werken daarvan, postonderverdeling 3918 10 90, „Vloerbedekking van kunststof, ook indien zelfklevend, op rollen of in tegels" (post 3918), van polymeren van vinylchloride (postonderverdeling 3918 10), andere dan bestaande uit een drager, geïmpregneerd met, voorzien van een deklaag van of bekleed met polyvinylchloride (postonderverdeling 3918 10 90). Imexpo meent daarentegen dat de door haar ingevoerde stoelmatten moeten worden ingedeeld in hoofdstuk 94, dat betrekking heeft op meubelen, postonderverdeling 9403 70 90, betreffende andere meubelen dan zitmeubelen, meubelen voor medisch of chirurgisch gebruik, kappersstoelen en dergelijke stoelen (post 9403), van kunststof (postonderverdeling 9403 70), andere dan bestemd voor burgerluchtvaartuigen (postonderverdeling 9403 70 90).

12 In 1997, 1998, 1999 en 2000 gold voor de in postonderverdeling 3918 10 90 ingedeelde goederen een douanerecht van respectievelijk 10,7 %, 10,1 %, 9,5 % en 8,9 %, terwijl over de tot postonderverdeling 9403 70 90 behorende goederen een douanerecht van respectievelijk 2,2 %, 1,1 % en 0 % voor de laatste twee jaren werd geheven.

13 In het kader van het geding over de door Imexpo voor bovengenoemde jaren te betalen rechten heeft het Østre Landsret het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

„Moet bijlage I bij verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad van 23 juli 1987 met betrekking tot de tarief- en statistieknomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief, zoals gewijzigd bij verordening (EG) nr. 1734/96 van de Commissie van 9 september 1996, verordening (EG) nr. 2086/97 van de Commissie van 4 november 1997, verordening (EG) nr. 2261/98 van de Commissie van 26 oktober 1998 en verordening (EG) nr. 2204/99 van de Commissie van 12 oktober 1999, aldus worden uitgelegd dat matten voor stoelen op wieltjes, in de vorm van een losse plaat doorschijnende kunststof,

— met rechte, afgeronde of afgevlakte zijkanten die machinaal gefreesd of gegoten kunnen zijn,

— met noppen aan de onderkant (voor vloeren met tapijt) of zonder noppen (voor parket of andere harde vloeren),

— met of zonder antislipfolie,

— met of zonder uitgesneden handgreep,

— die onder stoelen worden geplaatst ter bescherming van de vloerbedekking en om ergonomische redenen,

— en die nader zijn beschreven in de bijgevoegde brochure (bijlage 1),

voor de periode van 15 juli 1997 tot en met 20 maart 2000 in [postonderverdeling] 3918 10 90 van hoofdstuk 39 als vloerbedekking van kunststof moeten worden ingedeeld, dan wel in [postonderverdeling] 9403 70 90 van hoofdstuk 94 als meubelen van kunststof?"

De toepassing van artikel 104, lid 3, van het Reglement voor de procesvoering

14 Van oordeel dat over het antwoord op de door het Østre Landsret gestelde vraag redelijkerwijs geen twijfel kan bestaan, heeft het Hof, overeenkomstig artikel 104, lid 3, van zijn Reglement voor de procesvoering, de verwijzende rechter ervan in kennis gesteld dat het voornemens is te beslissen bij een met redenen omklede beschikking, en de belanghebbenden bedoeld in artikel 23 van het Statuut van het Hof van Justitie verzocht om hun eventuele opmerkingen hierover in te dienen.

15 De Deense regering en de Commissie hadden daartegen geen bezwaar gemaakt. Bij brief van 16 april 2004 heeft Imexpo echter een aantal argumenten aangevoerd die het Hof ertoe hebben gebracht, van deze vereenvoudigde procedure af te zien.

Aangaande de prejudiciële vraag

16 Het doorslaggevende criterium voor de indeling van goederen in de gecombineerde nomenclatuur moet in de regel worden gezocht in de objectieve kenmerken en

eigenschappen van de goederen zoals die zijn omschreven in de bewoordingen van de posten en in de aantekeningen op de afdelingen of hoofdstukken, alsmede, wanneer zij niet in strijd zijn met deze bewoordingen, volgens de algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur. Bovendien vormen de toelichtingen bij het geharmoniseerde systeem als zodanig waardevolle hulpmiddelen bij de uitlegging van de gecombineerde nomenclatuur (zie met name arrest van 19 mei 1994, Siemens Nixdorf, C-11/93, Jurispr. blz. I-1945, punten 11 en 12). Hetzelfde geldt voor de toelichtingen bij de gecombineerde nomenclatuur.

17 In casu kunnen stoelmatten van kunststof zoals die welke in het hoofdgeding worden bedoeld, worden beschouwd als vloerbedekking. Het gaat immers om tapijten in diverse vormen, die onder meer dienen om de vloerbedekking te beschermen. In zijn gebruikelijke betekenis verwijst het woord „bedekking" naar iets wat bedekt ter bescherming of ter versteviging, en bovendien moet een bedekking die op een vloerbedekking wordt gelegd, zelf ook als vloerbedekking worden beschouwd. De bewoordingen van hoofdstuk 57 van de gecombineerde nomenclatuur, „Tapijten en andere vloerbedekking uit textielstof", alsmede de vergelijkbare bewoordingen van verschillende posten van datzelfde hoofdstuk bevestigen dat een tapijt in beginsel als vloerbedekking moet worden beschouwd.

18 Opdat een vloerbedekking van kunststof onder post 3918 valt, moet zij op rollen of in tegels zijn. Dat volgt uit de bewoordingen van het eerste deel van deze post „Vloerbedekking van kunststof, ook indien zelfklevend, op rollen of in tegels [...]" en wordt bevestigd door de eerste alinea van de toelichting bij het geharmoniseerde systeem voor deze post: „Het eerste deel van deze post omvat de kunststoffen van de soorten die normaal worden gebruikt als vloerbedekking, op rollen of in tegels. Opgemerkt zij dat zelfklevende vloerbedekking onder deze post ingedeeld blijft."

19 Vaststaat dat stoelmatten als die welke in het hoofdgeding worden bedoeld, niet op rollen zijn. In hun bij het Hof ingediende opmerkingen zijn de partijen in het hoofdgeding en de Commissie het er daarentegen niet over eens of zij in tegels zijn. Volgens de Commissie gaat het eerder om platen. Tegels zijn, in de gebruikelijke betekenis, echter een speciale soort van platen die worden gemaakt om een oppervlak te bedekken. Imexpo stelt dat tegels doorgaans worden gemaakt om samen met andere tegels van dezelfde soort een oppervlak te bedekken en dat de aldus geplaatste bedekking na plaatsing in beginsel niet meer kan worden verplaatst, terwijl verplaatsbaarheid juist een kenmerk van de stoelmatten is. Hoewel bovengenoemd gebruik wellicht het meest courante gebruik van dat soort producten is, blijft een tegel een tegel wanneer hij niet samen met andere wordt gebruikt op het oppervlak dat moet worden beschermd of versierd en niet blijvend wordt bevestigd. Gelet op zijn afmetingen blijkt een stoelmat aldus een tegel te zijn, dat wil zeggen een plaat die op een oppervlak wordt gelegd, in casu het oppervlak waarop normaal met de stoel op wieltjes wordt bewogen.

20 Bijgevolg beantwoorden de omstreden producten aan de definitie van „[v] loerbedekking van kunststof, ook indien zelfklevend, op rollen of in tegels [...]" van post 3918 van de gecombineerde nomenclatuur.

21 Wanneer een goed aan de definitie van een post beantwoordt, kan ter zake van de indeling in de gecombineerde nomenclatuur niettemin de vraag rijzen of dat goed niet tegelijk beantwoordt aan de definitie van een andere post die dat goed meer specificeert of, op zijn minst, even treffend karakteriseert. In een dergelijk geval moet, zoals in het hoofdgeding, met name de rechterlijke instantie bij wie de zaak aanhangig is, uitmaken of een andere post dan post 3918 moet worden gekozen, hetzij met toepassing van de aantekeningen op hoofdstuk 39, hetzij met toepassing van de in punt 8 van dit arrest aangehaalde algemene regel 3.

22 In casu stelt Imexpo dat de door haar ingevoerde stoelmatten vallen onder postonderverdeling 9403 70 90, betreffende bepaalde meubelen van kunststof.

Indien dit het geval is, zou aan post 9403 inderdaad de voorkeur moeten worden gegeven boven post 3918, want aantekening 2, sub u, van hoofdstuk 39 bepaalt: „Dit hoofdstuk omvat niet [...] artikelen bedoeld bij hoofdstuk 94 (bij voorbeeld meubelen [...])." Overeenkomstig algemene regel 1 voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur primeert deze aantekening boven algemene regel 3, sub a, die bepaalt dat de post met de meest specifieke omschrijving voorrang heeft boven posten met een meer algemene strekking.

23 De vraag is dus of stoelmatten van kunststof daadwerkelijk kunnen worden beschouwd als meubelen in de zin van hoofdstuk 94. Bij gebreke van uitdrukkelijke bepalingen in de posten, de postonderverdelingen en de aantekeningen op hoofdstuk 94 die deze producten als meubelen aanmerken of ze integendeel van hoofdstuk 94 uitsluiten, dient bijgevolg rekening te worden gehouden met de toelichtingen bij het geharmoniseerde systeem en, in voorkomend geval, met de toelichtingen bij de gecombineerde nomenclatuur (zie in die zin arresten van 15 februari 1977, Dittmeyer, 69/76 en 70/76, Jurispr. blz. 231, punt 4, en 12 maart 1998, Laboratoires Sarget, C-270/96, Jurispr. blz. I-1121, punt 16).

24 In de algemene overwegingen van de toelichtingen bij het geharmoniseerde systeem wordt over hoofdstuk 94 het volgende gezegd:

„Met meubelen in de zin van dit hoofdstuk worden bedoeld:

A) allerlei verplaatsbare voorwerpen die niet zijn begrepen onder andere posten van de nomenclatuur met een specifiekere omschrijving en die zijn gemaakt om op de grond te worden geplaatst [...] en die dienen tot het meubileren, in hoofdzaak voor utilitaire doeleinden, van woonruimten [...] kantoren [...]"

25 Gelet op deze aanwijzingen worden stoelmatten van kunststof zoals die welke in het hoofdgeding worden bedoeld, hoewel zij zijn gemaakt om op de vloer te worden geplaatst en vooral voor utilitaire doeleinden diverse soorten van ruimten meubileren, door post 3918, die „[v]loerbedekking van kunststof, ook indien zelfklevend, op rollen of in tegels [...]" omvat, meer gespecificeerd dan door post 9403 „Andere meubelen en delen daarvan", die op zeer uiteenlopende soorten van meubelen ziet. Bijgevolg kunnen deze stoelmatten niet worden beschouwd als „meubelen van kunststof" in de zin van postonderverdeling 9403 70 90.

26 Derhalve dient op de vraag te worden geantwoord dat de gecombineerde nomenclatuur, opgenomen in bijlage I bij verordening nr. 2658/87, in de versies van respectievelijk de verordeningen nrs. 1734/96, 2086/97, 2261/98 en 2204/99, aldus moet worden uitgelegd dat in een geding zoals het hoofdgeding, waarin partijen op tegenspraak stellen dat stoelmatten van kunststof zoals die welke in het hoofdgeding worden bedoeld, onder postonderverdeling 3918 10 90 en onder postonderverdeling 9403 70 90 van de gecombineerde nomenclatuur vallen, aan eerstgenoemde postonderverdeling de voorkeur moet worden gegeven.

Kosten

27 Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen. De door anderen wegens indiening van hun opmerkingen bij het Hof gemaakte kosten komen niet voor vergoeding in aanmerking.

Het Hof van Justitie (Zesde kamer) verklaart voor recht:

De gecombineerde nomenclatuur, opgenomen in bijlage I bij verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad van 23 juli 1987 met betrekking tot de tarief- en statistieknomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief, in de versies van respectievelijk verordening (EG) nr. 1734/96 van de Commissie van 9 september 1996, verordening (EG) nr. 2086/97 van de Commissie van 4 november 1997, verordening (EG) nr. 2261/98 van de Commissie van 26 oktober 1998 en verordening (EG) nr. 2204/99 van de Commissie van 12 oktober 1999, moet aldus worden uitgelegd dat in een geding zoals het hoofdgeding, waarin partijen op tegenspraak stellen dat stoelmatten van kunststof zoals die welke in het hoofdgeding worden bedoeld, onder postonderverdeling 3918 10 90 en onder postonderverdeling 9403 70 90 van de gecombineerde nomenclatuur vallen, aan eerstgenoemde postonderverdeling de voorkeur moet worden gegeven.

ondertekeningen